

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, sa predkladá ako iniciatívny návrh.

Cieľom predkladaného návrhu zákona je opätovne zadefinovať 13. dôchodok ako novú dôchodkovú dávku, ktorá nahradí doterajší 13. dôchodok, ktorý je štátnou sociálnou dávkou.

Navrhuje sa, aby nárok na 13. dôchodok mali poberatelia všetkých dôchodkových dávok vyplácaných Sociálnou poisťovňou, bez ohľadu na sumu vyplácanej dôchodkovej dávky. Nárok na 13. dôchodok budú mať podľa predloženého návrhu poberatelia dôchodku aj vtedy, ak ich dôchodok je vyplácaný niektorým z príslušných útvarov silového rezortu.

Suma 13. dôchodku sa navrhuje určiť každoročne a osobitne pre každý druh dôchodku vo výške priemernej mesačnej sumy daného druhu dôchodku za celý predchádzajúci kalendárny rok. Ak bude priemerná suma daného druhu dôchodku nižšia ako 300 eur, suma 13. dôchodku bude 300 eur. To znamená, že napríklad poberateľovi starobného dôchodku sa v decembri 2024 vyplatí 13. dôchodok v sume zodpovedajúcej priemernej mesačnej sume starobného dôchodku za rok 2023 a poberateľovi sirotského dôchodku sa vyplatí 13. dôchodok v sume zodpovedajúcej priemernej mesačnej sume sirotského dôchodku, minimálne však v sume 300 eur. Ak má poistenec nárok na viac dôchodkových dávok, vyplatí sa mu len jeden 13. dôchodok, a to ten, ktorého suma je najvyššia. Ak vznikne nárok na 13. dôchodok tak zo systému sociálneho poistenia, ako aj zo systému sociálneho zabezpečenia policajtov a profesionálnych vojakov v rovnakej sume, 13. dôchodok vyplatí Sociálna poisťovňa.

Navrhuje sa, aby 13. dôchodok bol, s výnimkou sociálneho dôchodku, invalidného dôchodku podľa § 70 ods. 2 a vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku a sirotského dôchodku po poberateľovi invalidného dôchodku podľa § 70 ods. 2, financovaný zo základných fondov starobného poistenia a invalidného poistenia. Súčasne sa navrhuje, aby štát poskytol finančné prostriedky na 13. dôchodok, ktorý bude vyplácaný útvarom príslušného silového rezortu.

Za účelom získania dostatočného času na presadenie potrebných vecných a legislatívno-technických zmien na zabezpečenie vykonateľnosti ustanovení upravujúcich nové podmienky vyplácania dôchodkov zo starobného dôchodkového sporenia, sa v čl. XI a čl. XII posúva účinnosť príslušných ustanovení na 1. január 2026.

Návrh zákona má pozitívne sociálne vplyvy a negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy. Návrh zákona nebude mať vplyv na podnikateľské prostredie, vplyv na informatizáciu spoločnosti, vplyv na životné prostredie, nebude mať vplyvy na služby verejnej správy pre občana a ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu. Sledované vybrané vplyvy návrhu zákona podľa Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov sú zhodnotené v priloženej doložke vybraných vplyvov, v analýze vplyvov na rozpočet verejnej správy, na zamestnanosť vo verejnej správe a financovanie návrhu a v analýze sociálnych vplyvov.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky a zákonmi, ako aj s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.